

บทคัดย่อ

ชื่อเรื่อง : การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของเกษตรกรสตรีในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัว อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ผู้วิจัย : นายมนตรี เดชะตัม

ชื่อปริญญา : เทคโนโลยีการเกษตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมการเกษตร)

สาขาวิชาเอก : ส่งเสริมการเกษตร

ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ :

(รองศาสตราจารย์ ดร.นำชัย ทนผล)

๒๖/๐๓/๒๕๖๕

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) ลักษณะส่วนบุคคล เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกรสตรี (2) การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของเกษตรกรสตรีในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัว (3) ปัญหาและอุปสรรคของเกษตรกรสตรีในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัว ผู้ให้ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรสตรีอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง จำนวน 312 คน ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากจำนวนเกษตรกรสตรีทั้งหมด 1,413 ครอบครัว เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามเพื่อรวบรวมข้อมูลการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของเกษตรกรสตรีในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัว ซึ่งข้อมูลที่ได้นำมาถอดรหัสและวิเคราะห์ข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences, SPSS)

ผลการวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้ให้ข้อมูลมีอายุโดยเฉลี่ย 42 ปี ส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาจบเกณฑ์การศึกษามัธยมศึกษา (ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4) และสมรสแล้ว ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่มีสถานการถือครองที่ดินทำการเกษตรเป็นของตนเอง โดยเฉลี่ยครอบครัวละ 7 ไร่ และมีรายได้เฉลี่ย 30,901 บาทต่อครอบครัวต่อปีสำหรับจำนวนสมาชิกในครอบครัวของผู้ให้ข้อมูลเฉลี่ยคือ 5 คน ผู้ให้ข้อมูลมีประสบการณ์ทางการเกษตรโดยเฉลี่ย 17 ปี และเกือบทั้งหมดไม่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมทางการเกษตรและเคหกิจเกษตร แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ในการฝึกอบรมทางการเกษตรและเคหกิจเกษตรนั้นพบว่าเคยฝึกอบรมเฉลี่ย 2 ครั้งต่อปี นอกจากนี้ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ยังระบุว่าไม่มีการติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตร แต่สำหรับผู้ให้ข้อมูลที่มีประสบการณ์ติดต่อกับเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรนั้นพบว่ามีการติดต่อโดยเฉลี่ย 3 ครั้งต่อปี

การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของเกษตรกรสตรีในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัวพบว่า ในกิจกรรมด้านการปลูกพืช ส่วนใหญ่ผู้ให้ข้อมูลกับสามีตัดสินใจร่วมกันในกิจกรรมการเลือกชนิดพืชที่ปลูก, การเลือกพันธุ์พืช, การกำหนดระยะเวลาเริ่มลงมือเตรียมดิน, การเลือกวิธีการปลูกพืช, การกำหนดระยะเวลาลงมือปลูกพืช, การกำหนดการใช้ปุ๋ย, การกำหนดระยะเวลากำจัดวัชพืช, การเลือกวิธีการกำจัดวัชพืช, การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ในการปลูกพืช, การกำหนดการจ้างแรงงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานในด้านการปลูกพืช, การกำหนดระยะเวลาลงมือเก็บเกี่ยวผลผลิตพืช, การกำหนดระยะเวลาจำหน่ายผลผลิตจากพืช, การเลือกช่องทางจำหน่ายผลผลิตพืช และการเลือกแหล่งเงินทุนที่ใช้ดำเนินงานด้านการปลูกพืช สำหรับกิจกรรมที่สามีเป็นผู้ตัดสินใจคนเดียวนั้น ได้แก่ การเลือกวิธีการเตรียมดิน, การเลือกชนิดของปุ๋ย, การกำหนดการใช้สารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช, การเลือกชนิดของสารเคมีป้องกันกำจัดแมลงศัตรูพืช, การกำหนดระยะเวลาการให้น้ำแก่พืชที่ปลูก และการเลือกวิธีการให้น้ำแก่พืชที่ปลูก ส่วน กิจกรรมการเลือกช่องทางชาวสารทางการเกษตรเกี่ยวกับการปลูกพืชนั้น ผู้ให้ข้อมูลเป็นผู้ตัดสินใจคนเดียว

นอกจากนี้ในกิจกรรมทางด้านการเลี้ยงสัตว์พบว่า ผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ระบุว่าตนเองตัดสินใจคนเดียวในกิจกรรมต่าง ๆ คือ การเลือกชนิดสัตว์เลี้ยง, การเลือกพันธุ์สัตว์เลี้ยง, การกำหนดระยะเวลาเริ่มลงมือเลี้ยงสัตว์ และการเลือกชนิดอาหารใช้เลี้ยงสัตว์ ส่วนกิจกรรมที่สามีเป็นผู้ตัดสินใจคนเดียวนั้น ได้แก่ การกำหนดสถานที่สร้างเรือนโรงเลี้ยงสัตว์, การเลือกรูปแบบเรือนโรง, การกำหนดระยะเวลาเริ่มลงมือสร้างเรือนโรงเลี้ยงสัตว์ ผู้ให้ข้อมูลระบุว่าตนเองกับสามีร่วมกันตัดสินใจในกิจกรรมการเลือกช่องทางจำหน่ายผลผลิตสัตว์เลี้ยง

ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของเกษตรกรสตรีในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัว พบว่าผู้ให้ข้อมูลส่วนใหญ่ไม่มีปัญหาและอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัว สำหรับผู้ที่มีปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกิจกรรมการทำฟาร์มของครอบครัวนั้น ระบุว่ามีปัญหาด้านวัฒนธรรมในท้องถิ่นเกี่ยวกับการปฏิบัติตัวของภรรยาต่อสามี โดยภรรยาต้องเป็นผู้ตาม สามีเป็นผู้นำตลอด, ปัญหาสามีไม่ยอมรับบทบาทของเกษตรกรสตรีในบางกิจกรรม และปัญหาเกี่ยวกับทัศนคติของเจ้าหน้าที่ส่งเสริมการเกษตรต่อบทบาทและศักยภาพของเกษตรกรสตรีที่ควรจะได้รับ การส่งเสริมสนับสนุนความรู้ด้านการเกษตรให้ทัดเทียมเกษตรกรชาย

ABSTRACT

Title : Female Farmers' Participation in Decision Making
on Family Farming Activities, Muang District,
Lampang Province, Thailand

By : Mr. Montri Techatami

Degree : Master of Agricultural Technology (Agricultural
Extension)

Major Field : Agricultural Extension

Chairman, Thesis Advisory Board :

Numchai Thanupon

(Dr. Numchai Thanupon)

Associate Professor

Dec, 27, 1992
.....

The objectives of this research were to investigate (1) personal, social, and economic backgrounds of female farmers; (2) their participation in making decisions on family farming activities; and (3) their problems and obstacles in making decisions. The respondents were 312 samples of female farmers in Muang District, Lampang province, selected by simple random sampling from 1,413 families. The data were collected by means of questionnaires, decoded and analyzed by using computer, SPSS program.

The findings revealed the the respondents had an average age of 42 years. Most of them were married and had completed Grade 4 of primary education. They had an average agricultural land area of 7 rai per family, an average annual family income of 30,901 baht, and family members averaged 5 persons. The respondents had an average farming experience of 17 years. Almost all of the respondents had no training experience in agriculture and home economics. For those who had, their average attendance at training was 2 times per year. Most of

them did not have any contact with agricultural extension agents; for these who did, the average contact was 3 times per year.

Participation in decision making : most of the respondents and spouses made decisions together in the following activities of crop growing : selection of types of crop to be grown; selection of crop varieties; timing for soil preparation; selection of planting methods; timing for planting; determination of fertilizer application; timing for weed control; selection of weed control methods; purchase of planting materials and equipment; determination of extra labor employment; timing for harvesting crops; timing for selling produce; selection of distribution channels; and financial sources for crop growing. The respondents' spouses totally made decisions in the following activities : selection of soil preparation methods; selection of fertilizer types; determination of pesticide application; selection of pesticides; timing for supplying water to crops; and selection of water-supplying methods. The respondents themselves totally made decisions in selection of agricultural information access concerning crop growing.

Concerning animal raising , most of the respondents totally made decisions in the following activities : selection of animal types to be raised; selection of animal breeds; timing for raising animals; and selection of animal feed types. Their spouses totally made decisions in the following activities : selection of sites for building animal pens; designs for animal pens; and timing for building animal pens. For the selection of distribution channels of animal products, both the respondents and spouses participated in the decision making.

Most of the respondents did not have any problems in participation in making decisions on family farming activities. Those who did stated the following problems : local cultural problem i.e. wives must always follow husbands' decisions; the problem of husbands not accepting the female farmers' roles in some activities; and the problem of agricultural extension agents' attitudes towards the female farmers' roles and potentials i.e. female farmers should be assisted by the agents to gain as much agricultural knowledge as their husbands.

